ਵਿਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ   ਜਮਾਤ ਨੌਵੀਂ/ਦਸਵੀਂ

ਕਾਲ ਦਾ ਅਰਥ, ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਨਾਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ :-ਕਾਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਇਸਦੇ ਕਿੰਨੇ ਭੇਦ ਹਨ ?

ਜਾਂ

ਕਾਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।

ਉੱਤਰ:- ਕਾਲ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਸਮਾਂ' । ਸਮੇਂ ਦੇ ਭੇਦ ਕਰਕੇ ਕਿਰਿਆ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਧਾਰਦੀ ਹੈ , ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਲ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ-

(I)ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ:- ਜਦੋਂ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ:-

-ਸੁਰਜੀਤ ਖੇਡਦਾ ਹੈ।
-ਮੈਂ ਚਾਹ ਪੀਂਦਾ ਹਾਂ।
-ਮੈਂ ਪਤੰਗ ਉਡਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।
-ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਮੁਕਾ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ।
-ਉਹ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(ii)ਭੂਤ ਕਾਲ:- ਜਦੋਂ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੰਮ ਬੀਤ ਗਏ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ 'ਭੂਤ ਕਾਲ' ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ; ਜਿਵੇਂ:-

-ਸੁਰਜੀਤ ਖੇਡਦਾ ਸੀ।
-ਮੈਂ ਚਾਹ ਪੀਤੀ।
-ਮੈਂ ਪਤੰਗ ਉਡਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।
-ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਮੁਕਾ ਚੁੱਕੇ ਸੀ।
-ਉਹ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(iii)ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ:- ਜਦੋਂ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ 'ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ' ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ:-

-ਸੁਰਜੀਤ ਖੇਡੇਗਾ।
-ਮੈਂ ਚਾਹ ਪੀਵਾਂਗਾ।
-ਮੈਂ ਪਤੰਗ ਉਡਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂਗਾ।
-ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਮੁਕਾ ਚੁੱਕੇ ਹੋਵਾਂਗੇ।
- ਉਹ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕ ਕਿਹੜੇ ਕਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ :-

-ਭਾਰਤ ਦੀ ਟੀਮ ਜਿੱਤੇਗੀ ।
ਉੱਤਰ:- ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ।

-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ।
ਉੱਤਰ:- ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ।

-ਅਧਿਆਪਕਾ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੀ ਹੈ।
ਉੱਤਰ:- ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ।

-ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ।
ਉੱਤਰ:- ਭੂਤ ਕਾਲ।

-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ।
ਉੱਤਰ:-ਭੂਤ ਕਾਲ।

-ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ।
ਉੱਤਰ:- ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ।

-ਕੁੜੀਆਂ ਪੀਂਘਾਂ ਝੂਟਣਗੀਆਂ ।
ਉੱਤਰ:- ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ।

-ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਕੱਲ੍ਹ ਇਹ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ।
ਉੱਤਰ:-ਭੂਤ ਕਾਲ।

ਤਿਆਰ ਕਰਤਾ,
ਸੀਮਾ ਰਾਣੀ,
ਗੌਰਮਿੰਟ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ ਚੌਂਤਾ (ਲੁਧਿਆਣਾ)।